

Årsberetning fra databeskyttelses- rådgiveren (DPO) 2024

**nordfyns
kommune**

Årsberetning fra databeskyttelsesrådgiveren (DPO)

Gældende for perioden 1. januar 2024 – 31. december 2024

Årsberetning fra databeskyttelsesrådgiveren (DPO)	2
Indledning.....	3
1. Udvikling i 2024	3
2. Implementering af processtyringssystem	4
3. Deltagelse i det fælleskommunale Databehandlersekretariat (DBS)	4
4. Onboarding af nye ledere.....	5
5. Awareness	5
6. Organisatoriske og tekniske foranstaltninger	6
7. Tilsyn og sikkerhedsbrud	6
8. Vurdering af GDPR lovmedholdelighed i Nordfyns Kommune.....	9
9. Nyt fra Datatilsynet i 2024, og planer for 2025	9

Indledning

Databeskyttelsesrådgiveren (i det følgende benævnt DPO) har til opgave at rådgive Nordfyns Kommune og hjælpe til med, at de databeskyttelsesretlige regler efterleves.

Databeskyttelsesrådgiveren skal én gang årligt afgive rapport til det øverste ledelsesniveau.

Afgrænsning

Denne rapport bliver offentliggjort på Nordfyns Kommunes hjemmeside og omhandler derfor alene de organisatoriske forhold vedrørende GDPR-compliance. De tekniske forhold er af fortrolig karakter, som ikke tåler offentliggørelse. Administrationen udarbejder på efterspørgsel et særskilt notat om de tekniske forhold.

Opsummering

2024 har været et år med fokus på årsberetningen fra databeskyttelsesrådgiveren 2023, og som sådan et år med fokus på forberedelser på fremadrettet udvikling. Som naturlig følge heraf har ændringer på informationssikkerhedsområdet i løbet af 2024 været minimale.

Fokus i 2024 har resulteret i en øget bevilling på 1.5 mio. kr. til informations- og cybersikkerhed, som vurderes at kunne bringe Nordfyns Kommune langt i forhold til varetagelsen af tidligere års anbefalinger.

Fremadrettet anbefaler jeg som DPO, at Nordfyns kommune særligt har fokus på implementering af awareness i korrekt behandling af personoplysninger til alle ansatte i Nordfyns Kommune, at sikre sammenhæng mellem de systemer og medlemskaber på informationssikkerhedsområdet, som Nordfyns Kommune allerede har eller er den del af (DBS og Wired Relations), samt at der følges op på udmøntningen af bevillingen på 1.5 mio. kr. med henblik på, at sikre optimal udnyttelse heraf.

1. Udvikling i 2024

I løbet af 2024 har anbefalingerne fra årsrapport 2023 fra databeskyttelsesrådgiveren været i fokus løbende. I september gav dette fokus sig udslag i form, at der ved godkendelsen af budgettet for 2025, blev tilført 1,5 million kr. til informationssikkerhedsområdet. Denne beslutning vil bringe Nordfyns Kommune godt på vej, i forhold til at løse de udfordringer, som er adresseret i de seneste DPO årsrapporter.

Som DPO kvitterer jeg for administrationens og Kommunalbestyrelsens vilje til at prioritere informations- og cybersikkerhed. Det er min forventning, at Nordfyns Kommune, med den rette udnyttelse af det ekstra råderum, vil bringe Nordfyns Kommune tæt på balance imellem:

1. retlige krav
2. kommunens risikovillighed
3. prioritering af resurser.

2. Implementering af processtyringssystem

I februar 2022 købte Nordfyns Kommune adgang til processtyringssystemet Wired Relations, med henblik på, at sikre nødvendig understøttelse af Nordfyns Kommunes opgavehåndtering og dokumentation herfor i forhold til GDPR og informationssikkerhed generelt. Systemet sikrer op-gaveunderstøttelse og sammenstiller informationer til ledelsen om kommunens samlede risiko-profil i forhold til informationssikkerhed.

Systemet forudsætter løbende registrering og opdatering af dokumentation omkring alle de systemer, som Kommunen har købt adgang til. Hidtil har der ikke været tilstrækkelige resurser til denne opgave, som, uanset tilkøb af systemunderstøttelse, er et krav i henhold til persondata-forordningen. Ansvaret for opgaven ligger ved fagområderne, som dog hverken har haft de rette kompetencer eller resurser til opgaven. Med den økonomiske opnormering forventes der fremadrettet at være tilstrækkelige resurser og kompetencer centralt til denne opgave, således at Nordfyns Kommune i løbet af 2025 vil opnå fuldt udbytte af Wired Relations.

Når Wired Relations er fuldt ud operationelt vil Nordfyns Kommunes ledelse centralt som decentralt kunne trække oplysninger ud af systemet, som tydeliggør i hvilket omfang vi efterlever reglerne i forhold til informationssikkerhed, og dermed have tilstrækkelig viden til, at iværksætte relevante initiativer, med henblik på at opnå passende og tilstrækkelig efterlevelse af reglerne.

Anbefaling:

Fagområderne kan ikke undgå at blive inddraget i opgaven med at ajourføre Wired Relations. Dette fordi dele af opgaverne kræver konkret viden fra eller informationer om fagområderne. Det anbefales derfor, at der fremadrettet skabes en kobling til fagområderne mellem den centrale opgaveløsning og den fagspecifikke virkelighed.

3. Deltagelse i det fælleskommunale Databehandlersekretariat (DBS)

Nordfyns Kommune har været medlem af Det Fælleskommunale Databehandlersekretariat (DBS) siden 2022. Dette medlemskab sikrer, at Nordfyns Kommune har et absolut minimum af opgaver forbundet med kontrol af databehandleraftaler og i stigende grad færre opgaver forbundet med medindgåelse heraf. Deltagelse i DBS er en af forklaringerne på, at Nordfyns Kommune for nuværende forventes at kunne nøjes med tilførsel af 1,5 mio. kr. yderligere til informationssikkerhedsområdet.

Det er min vurdering, at Nordfyns Kommune med sit medlemskab sikrer varetagelsen af til-

syn med databehandlere svarende til 90 %. Det bemærkes, at opgaverne er ens for alle kommuner, og at det derfor giver god mening, resurse-mæssigt som økonomisk, at kommunerne arbejder sammen om at løse opgaven.

De 10 % af opgaven som fortsat udestår, består dels af godkendelse af tilsynene, udarbejdelse af ledelseserklæringer til hvert tilsyn samt naturligvis tilsyn med de få databehandlere, som DBS ikke tager sig af. Ansvar for disse opgaver ligger i fagområderne, men forventes fremadrettet løst centralt.

Anbefaling:

Deltagelse i DBS og fuld udnyttelse af det procesunderstøttende system Wired Relations er tæt forbundet, og det anbefales, at synergien herfra udnyttes optimalt, fx ved at opgaverne forbundet hermed lægges samme sted, fx ved den forventede nye medarbejder.

4. Onboarding af nye ledere

Også i 2024 har DPO'en været en fast del af onboarding af nye ledere i Nordfyns Kommune. Sammen med IT-arkitekten afholdes der et møde for nye ledere ca. hver 2. måned, hvor de nyansatte ledere introduceres til deres ansvar forbundet med GDPR, informationssikkerhed og IT generelt. Derudover skal alle nye ledere gennemgå et digitalt kursus i GDPR inden for de første 30 dage af ansættelsen.

Anbefaling:

Initiativet med awareness i forbindelse med onboarding kan med fordel udvikles således, at alle nyansatte møder DPO'en i forbindelse med onboarding. Ved at digitalisere onboarding for henholdsvis nye ledere og nyansatte i øvrigt, ville resursetrækket hermed blive minimalt, samtidig med at alle onboardes omkring GDPR. En digitaliseret model kan ligeledes sikre systematisk dokumentation herfor.

5. Awareness

De seneste år har Nordfyns Kommune prøvet til med forskellige modeller for læring til de ansatte i korrekt behandling af personoplysninger, herunder hvordan man håndterer mail og fysiske dokumenter m.m, også kaldet awareness. Udfordringen har primært været at finde det rette niveau for indhold, i forhold til det resursetræk der er, når alle ansatte skal gennemgå forskellige temaer igennem året.

Det er afgørende, at der sikres opdatering af medarbejdernes viden om korrekt behandling af personoplysninger, da det er en af flere forudsætninger for en ansvarlig myndighedsforvaltning. Bekymringerne for rette niveau i forhold til resursetræk er absolut relevante, men det må ikke forhindre afholdelse af awareness med passende mellemrum.

Anbefaling:

Det er ikke afgørende, hvilken form awareness udrulles i. Det afgørende er, at ledelsen sikrer afholdelse heraf. Der er et blomstrende marked for systematisk awareness, med varierende indhold og pris, og det anbefales derfor, at Nordfyns Kommune indgår aftale med en sådan leverandør, med henblik på at sikre årlig awareness til alle ansatte, på et passende niveau og med et acceptabelt resursetræk hos den enkelte medarbejder samt fra dem, der skal sikre implementeringen.

6. Organisatoriske og tekniske foranstaltninger

Persondataforordningen stiller krav om passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger. Som sådan er dette et fast punkt i årsrapporten.

Siden min ansættelse som DPO i Nordfyns Kommune i januar 2021 har mit primære fokus været på Nordfyns Kommunes organisatoriske forhold, hvilket skyldes at Nordfyns Kommune historisk set har prioriteret tekniske foranstaltninger højere.

Med tilførslen af økonomiske resurser til området fra 2025 og frem, er det min forventning, at de organisatoriske og tekniske forhold vil opnå et mere sammenligneligt niveau i forhold til prioritering. Det er i sig selv positivt, idet begge dele er væsentlige for at sikre passende beskyttelse. Persondataforordningen forholder sig ikke til, hvordan kommunen organiserer sig i praksis, men angiver blot at den dataansvarlige skal sikre passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger.

Anbefaling:

Som følge af tilførslen af resurser til informationssikkerhed, anbefales det, at Nordfyns Kommune følger op på udmøntningen heraf, og sikrer mest mulig værdi heraf i forhold til det aktuelle behov. Implementeringen af nye arbejdsgange og udviklingen på informationssikkerhedsområdet generelt gør det nødvendigt at have blik for yderligere nødvendige tilpasninger løbende. Rettidig omhu i forhold til hensigtsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger reducerer risikoen for fejl med økonomiske omkostninger til følge og sikrer dermed de lavest mulige omkostninger på området i længden.

7. Tilsyn og sikkerhedsbrud

Nordfyns Kommune modtog en skriftlig forespørgsel fra Datatilsynet i 2024. Forespørgslen vedrørte efterlevelse af Datatilsynets praksis for offentliggørelse af personoplysninger. Nordfyns Kommune har over for Datatilsynet bekræftet, at kommunen følger Datatilsynets praksisændring fra 2021.

Uddybende om praksisændringen fra 2021

Datatilsynet offentliggjorde i 2021 en ny praksis for offentliggørelse af personoplysninger i

webarkiver, som er offentligt tilgængelige arkiver. Før 2021 var det almindelig praksis, at kontakt-oplysninger i form af telefonnummer og mailadresse på private personer ikke blev slettet ved offentliggørelse af dokumenter i et webarkiv. Dette fordi disse oplysninger har samme status som navn og adresse uden navne og adressebeskyttelse.

Ved Datatilsynets udtalelse fra 2021 ændredes dette forhold, således at kommunerne fremadrettet skulle undtage kontaktoplysning på private personer ved offentliggørelse i kommunens webarkiver. Dette med følgende begrundelse:

"Det er vanskeligt at se, at det vil være nødvendigt at offentliggøre e-mailadresse og telefonnummer for de personer, herunder ejeren af ejendommen, som retter henvendelse til kommunen, idet offentliggørelsen heraf ikke bidrager til en øget åbenhed omkring kommunens sagsbehandling."

Sikkerhedsbrud

I 2024 har der været 31 sager om sikkerhedsbrud, hvoraf 19 er anmeldt til Datatilsynet. Til sammenligning blev 21 ud af 31 sikkerhedsbrud anmeldt i 2023. Et sikkerhedsbrud er en uberettiget videregivelse af personoplysninger til uvedkommende, og det skal som hovedregel anmeldes til Datatilsynet. Vi må dog undlade at anmelde hændelsen, hvis en egentlig risiko for den registrerede er usandsynlig. Datatilsynets fortolkning af, hvad der kan udgøre en risiko for den registrerede, er meget stram, hvilket betyder at langt de fleste hændelser må forventes at skulle anmeldes. Alle anmeldte sikkerhedsbrud i 2024 har ført til "kritik", hvilket er Datatilsynets mildeste reaktion.

Fejl vil ske, og når de sker, er det afgørende, at man som ansat handler ansvarligt og loyalt. Når der sker et sikkerhedsbrud skal nærmeste leder orienteres om hændelsen, et kort skema skal udfyldes med nødvendige oplysninger om det, der er sket, og det skal sendes til DPO@nordfynskommune.dk. Herefter sørger DPO'en for indberetning til Datatilsynet, hvis der vurderes at være en risiko for den registrerede. Kun i tilfælde af større og komplicerede brud, vil der være behov for yderligere undersøgelser ved fagområdet.

Når fejl sker, er det vigtigt, at vi alle lærer af dem. Vi skal have mod til at tale højt om de fejl vi begår. Jo mere vi tør stå ved vores fejl, jo større sandsynlighed er der for, at vi kan lykkes med at tage ved lære heraf og dermed blive bedre i fremtiden.

Børn og Unge

8 sikkerhedsbrud er registreret i 2024 ved Børn og Unge. Det er 3 sager mindre end i 2023. antallet af brud ved Børn og unge vurderes at være lavt, taget mængden af opgaver og oplysningernes karakter i betragtning. En forklaring på det lave tal kan være, at fejl til tider opdages af den, der uretmæssigt har modtaget oplysninger om andre. Vi er derfor til dels afhængige af, at modtager gør os opmærksom på fejlen.

Arbejdsmarked

7 Sikkerhedsbrud er registreret ved Arbejdsmarked i 2024. Til sammenligning var der 5 i 2023. Arbejdsmarked vurderes at være omfattet af sammenlignelige vilkår som Børn og Unge, og det giver derfor god mening, at der ses en lille stigning her.

Sundhed og Rehabilitering

1 Sikkerhedsbrud er indberettet i 2024, hvilket er 3 færre end i 2023. Sundhed og Rehabilitering vurderes også at være omfattet af sammenlignelige vilkår som Børn og Unge, og det bekymrer derfor fortsat, at der indberettes så få sikkerhedsbrud fra dette fagområde.

Teknik, Erhverv og Kultur

Der er registreret 2 sikkerhedsbrud, hvilket er 2 færre end i 2023. Teknik, Erhverv og Kultur behandler hovedsageligt almindelige personoplysninger, til forskel for Børn og Unge, Arbejdsmarked og Sundhed og Rehabilitering, som i høj grad også behandler følsomme personoplysninger. Det er derfor forventet, at dette fagområde har færre indberetninger af sikkerhedsbrud.

Stabene

Der er registreret 3 sikkerhedsbrud i 2024 for Stabene mod 7 i 2023. Det skal for Stabene bemærkes, at opgaverne her, ikke indeholder beskyttede personoplysninger i samme grad som de øvrige fagområder, hvorfor der forventes færre indberetninger af sikkerhedsbrud her.

I 2023 var sikkerhedsbrud fra systemleverandører hovedsageligt medtaget i det samlede antal brud for Stabene. I år er sikkerhedsbrud fra systemleverandører opgjort selvstændigt, hvilket kan forklare det markante fald på over 50 % ved Stabene.

Leverandører

I 2024 er der registreret 10 sikkerhedsbrud fra Leverandører af systemer til kommunen. Der opleves generelt en øget tendens til, at systemleverandører indberetter tekniske fejl som sikkerhedsbrud, med henblik på at kunden kan vurdere, om fejlen udgør en risiko for den registrerede. Det er positivt, at der fra leverandørerne er en øget opmærksomhed på at fortælle kommunen, at tekniske fejl opdages og rettes. Det vidner om, at kravene til dokumentation og opfølgning medvirker til større sikkerhed for de registrerede.

Samlet statistik over anmeldte sikkerhedsbrud:

Børn og Unge	8
Arbejdsmarked	7
Sundhed og Rehabilitering	1
Teknik, Erhverv og Kultur	2
Stabene	3
Leverandører	10

Anbefaling:

Nordfyns kommune ligger stadig lavt i forhold til antal sikkerhedsbrud, hvorfor det anbefales, at Nordfyns Kommune har fokus på awareness om GDPR 2025. Det er afgørende for en effektiv awareness om GDPR, at ledelsen er proaktiv og tager ansvar for vidensdeling og oplysning om emnet til medarbejderne.

Med ledelsens anbefaling til Kommunalbestyrelsen om tilførsel af resurser til informationssikkerhedsområdet i 2025, ses det tydeligt, at ledelsen tager ansvar for at skabe de nødvendige rammer for, at Nordfyns Kommune i højere grad end tidligere kan lykkedes.

8. Vurdering af GDPR lovmedholdelighed i Nordfyns Kommune

Idet udmøntningen af Kommunalbestyrelsens beslutning om at tilføre 1,5 million kr. til informationssikkerhedsområdet i 2025 endnu ikke er realiseret, sammenholdt med at der ikke er sket væsentlige ændringer i løbet af 2024, er vurderingen af Nordfyns Kommunes lovmedholdelighed er den samme, som i 2024. Jeg henviser derfor til Årsberetningen fra databeskyttelsesråd-giveren 2023 afsnit 8.

Henset til forventningerne til 2025, er det min vurdering, at det påkrævede ledelsesmæssige fokus nu er tilstede. Anbefalingen er derfor, at ledelsen fastholder dette fokus i 2025, og arbejder for at dette fokus bliver en naturlig del af Nordfyns Kommunes ledelsesprofil.

9. Nyt fra Datatilsynet i 2024, og planer for 2025

2024 har budt på mange interessante udtalelser herunder også flere politianmeldelser af kommuner. Nedenfor fremhæves de sager, som vurderes at størst interesse for Nordfyns Kommune, enten i form af tryghed i, at vi har handlet rettidigt eller til inspiration fremadrettet.

1) Kommune indstillet til en bøde på 350.000 – 400.000 kr. for 2 forhold. Det ene forhold omhandlede manglende retningslinjer og procedurer. I det konkrete tilfælde var der tale om nedlæggelse af brugeradgange. Det andet forhold vedrørte manglende flerfaktorgodkendelse eller anden effektiv sikring af fjernadgangsforbindelser.

2) Datatilsynet gennemførte 48 skriftlige tilsyn hos kommuner i 2024. Resultatet er, at der fortsat er udfordringer, der kræver særlig opmærksomhed, herunder:

- Procedurer for sletning
- Foranstaltninger som skal sikre, at der ikke sker utilsigtet deling af personoplysninger i forbindelse med udgående mails.
- Rettighedsstyring
- Konsekvensanalyse
- domænesikkerhed

3) Kommune er politianmeldt og indstillet til en bøde på 200.000 kr. grundet manglende efterlevelse af procedurer for brug af computere. Konkret var 5 stjålne computere ikke beregnet til andet end skoleundervisning, men de blev også brugt til statusbeskrivelser af elever m.m. Computerne var ikke krypterede.

4) Indsigt i logoplysninger: EU-domstolen fastslog, at information vedr. søgninger i en persons personoplysninger, datoerne herfor og formålet med søgningerne i en persons oplysninger (logoplysninger), er oplysninger som den pågældende person har ret til at få fra den dataansvarlige. Vedkommende har som udgangspunkt ikke ret til oplysninger om identiteten på de ansatte, som har foretaget søgningen under instruks.

5) Kommune Politianmeldt. Kommune valgte at sende breve vedr. barnet til begge myndighedsindehavere, uanset om myndighedsindehaverne var samboende eller ej. Dermed blev barnets adresseoplysninger videregivet til ikke samboende myndighedsindehavere, uanset om andre med barnet samboende personer var omfattet af navne og adressebeskyttelse. Dette medførte anmeldelse til Politiet.

6) Kommune indstillet til en bøde på 100.000 – 200.000 kr. for manglende kryptering af hard-disk på stjålet computer.

Fokusområder for Datatilsynet 2025:

Som tidligere år offentliggør Datatilsynet en oversigt over de temaer, der vil være særligt i fokus for årets planlagte tilsynsaktiviteter. For Kommunerne er følgende temaer relevante:

- Beskyttelse af børn
- Registreredes ret til sletning
- Styring af adgang til FMK hos privatpraktiserende læger og tandlæger
- Kunstig intelligens – generativ AI og sundhedssektoren

